

การศึกษาเทคนิคและกลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของ

พระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร

Study of the technique and strategy for spreading Buddhism of
Phra Khuva Boonchum.

พระอธิการบุญขึ้น กลยานธมโม (รือเรือง) Phraathikan Bunchuen Ruerueang

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย

bunchuen_mcu11@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องเทคนิคและกลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาเทคนิคและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร 2) ศึกษาหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร 3) วิเคราะห์กลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ผลการวิจัยพบว่า 1) เทคนิคและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร พบว่า มีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาผ่านทางวิปัสสนากรรมฐาน การแสดงพระธรรมเทศนา การสร้างศาสนทายาท สร้างศาสนาวัด และจัดตั้งสาธารณสงเคราะห์ เช่น มูลนิธิดอยเวียงแก้ว 2) หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร ประกอบไปด้วย พรหมวิหาร 4 บุญกิริยาวัตถุ 10 เบญจศีล ไตรลักษณ์ อริยสัจ 4 สิกขา 3 สติปัฏฐาน 4 ขันธ์ 5 สังคหวัตถุ 4 ขรราวาสธรรม อภิญญา นิพพาน และ3) กลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร ประกอบไปด้วย เน้นการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การสร้างทานบารมี รักษาศีล การเจริญภาวนา การสวดมนต์ การแผ่เมตตา และการเล่านิทานธรรมบท

คำสำคัญ: เทคนิค; กลยุทธ์การเผยแผ่

Abstract

The article has objectives to 1) study techniques and methods for propagating Buddhism by Phra Kruba Boonchum Yanasangwaro, 2) study the principles of Buddhism that appeared in the propagation of Buddhism of Phra Kruba Boonchum Yanasangwaro and 3) analysis of the Buddhist propagation method of Phra Kruba Boonchum Yanasangwaro. This is the qualitative research through the data collecting tools of documentation and field study. The research result was as follows;

1) techniques and methods for propagating Buddhism by Phra Kruba Boonchum Yanasangwaro were through Vipassana meditation, preaching, building a religious heir and religious objects and establishing public welfare such as the Doi Wiang Kaew Foundation.

2) The principles of Buddhism that appeared in the propagation of Buddhism of Phra Kruba Boonchum Yanasangwaro, included of Brahmawihan 4 , Merits 10, Benjasils, Trilucks, 4 Noble Truths, Sikkha 3, Satipatthana 4, Khandhas 5, Sangkhahavatthana 4, Lay People, Apinya and Nirvana.

3) The Buddhist propagation method of Phra Kruba Boonchum Yanasangwaro, consisted of emphasizing the practice of Vipassana meditation, creation of alms, preserving the precepts, cultivating prayers, spreading mercy, and telling tales of Dharma.

Key words: Techniques, Propagating, Method,

บทนำ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในดินแดนล้านนาในสมัยก่อนมาจนถึงปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก เพื่อให้เข้ากับบริบทของสังคมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่ได้มีการนำมาประยุกต์ใช้ อาจทำให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาผิดเพี้ยนไป หรือมีการตีความหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแบบผิด และลืมหลักการที่แท้จริงที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติแนวทางไว้ และนอกเหนือจากการเผยแผ่โดยการ นำเอาหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปสั่งสอนแล้วนั้น ยังมี

พระสงฆ์ที่ยังมีการเผยแผ่โดย คงหลักการแนวปฏิบัติตามรอยพระครูบาตั้งเดิม โดยเฉพาะในเขต
ภาคเหนือและอีสานที่เป็นที่รู้จัก ในนามพระนักเผยแผ่ จนทำให้คนรู้จักรวมถึงซึมซับเอาหลักธรรมค
าสอนทางพระพุทธศาสนาไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตก็คือวิธีการเผยแผ่โดยการปฏิบัติวิปัสสนา
ก็มีมาตรฐานดังเช่นพระครูบาหลายท่านในล้านนา อาทิ พระครูบาศรีวิชัยในอดีต ครูบามหาเถร พระ
สิริมังคลาจารย์ ครูบาบุญชุ่ม เป็นต้น ซึ่งแต่ละท่านก็มีวิธีการและลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นแตกต่างกัน
แต่บางท่านที่เน้นวิธีการ ที่มุ่งปฏิบัติวิปัสสนา ในขณะที่เดียวกันก็เผยแผ่โดยการสร้างศาสนสถาน วัด
และพระธาตุต่างๆ มากมาย จนเป็นที่รู้จักและเป็นที่เคารพของพุทธศาสนิกชนในล้านนาพระครูบาบุญ
ชุ่ม ญาณวโรร์ ได้รับการขนานนามว่าเป็นครูบาแห่งดินแดนล้านนา และถูกเรียกว่า “ตนบุญข้ามพรหม
แดน” ซึ่งถูกมองว่าเป็นปรากฏการณ์ของตนบุญสมัยใหม่ ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา (Modern
Ton Bun Tradition) เมื่อศึกษาจากประวัติของท่าน เราจะเห็นถึงกิจกรรมการเดินทางและการ
ก่อสร้าง บารมีปฏิสังขรณ์ศาสนสถาน ตั้งแต่สองปีหลังจากที่ท่านได้บวชเป็นสามเณร หลังจากนั้น เมื่อ
ท่านได้บวชเป็นพระภิกษุแล้ว การทำงานด้านศาสนสถานของท่านก็ยิ่งมีมากขึ้นตามลำดับ และมีการ
ขยายพื้นที่ในการสร้างการเผยแผ่ไปจนถึงดินแดนต่างๆ เรื่อยขึ้นไปจนถึงตอนเหนือของลาว ตอนเหนือ
ของพม่า และสิบสองปันนาทางตอนใต้ของประเทศจีน แม้ว่าท่านจะได้รับการอุปสมบทที่จังหวัด
เชียงใหม่ แต่สถานที่จำพรรษาหลักของท่านจะอยู่ที่ประเทศพม่า คือ วัดพระธาตุตอนเรือง ในเมืองพง
ท่าซี้เหล็ก ของประเทศพม่า(ขวัญชีวัน บัวแดง, 2558 : 14)

ครูบาบุญชุ่ม ญาณสวโรร์ ได้เริ่มเส้นทางการเผยแผ่ธรรมและพระพุทธศาสนาตั้งแต่
เป็นสามเณรดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า หลังจากที่ได้บวชเป็นพระก็ยังเผยแผ่ธรรมและการสร้างศาสนสถาน
เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากการศึกษาจะเห็นได้ว่าการเผยแผ่ของท่านจะมีหลักการที่เป็นแนวปฏิบัติอยู่
3 วิธีการ ดังที่จะได้กล่าวต่อไปนี้ คือ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยการปฏิบัติวิปัสสนาความลำบาก
ในช่วงวัยเด็ก และการเกิดมาในครอบครัวที่ยากจนทำให้ท่านเป็นคนที่มีความมุ่งมั่นขวนขวาย
ในการดำเนินชีวิต และมีหลักในการดำเนินชีวิต มีความอดทนไม่ย่อท้อ และมุ่งมั่นในการศึกษา
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิถีชีวิตที่ท่านได้ใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนาจากคุณยายและแม่ที่ท่านได้ติดตามเข้า
วัดตั้งแต่เด็ก และเริ่มมีวิถีมุมมองที่ไม่เหมือนคนอื่น จนกระทั่งได้เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนาก็หมั่น
ในการศึกษาธรรม และมีความสนใจในด้านสายการปฏิบัติ ตามครูบาอาจารย์จนกระทั่งถึงปัจจุบัน
เรื่องราวบารมีของท่านยังเป็นที่กล่าวถึง เมื่อในปี พ.ศ. 2550 ที่ท่านได้กลับมาจำพรรษา ณ ถ้ำ

โพธิสัตว์ราชครู เมืองงาว จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นพระชาที่ 22 ในที่นี้เองได้ปรารภธรรม กับคณะลูกศิษย์ที่มาเฝ้าติดตามจำนวนมาก ท่านได้จำพรรษาในถ้ำนาน 3 ปี 3 เดือน และกลายเป็นชาวฮือฮาที่สุด และในที่สุดได้ออกจากถ้ำจากการบ าเพ็ญภาวนา ในวันที่ 20 กรกฎาคม 2556 นับได้ว่าเป็นวันอิสรฐานออกจากถ้ำของครูบาบุญชุ่มגעดิงภาคเหนือ ที่ได้ตั้งสัจจะถือศีลที่ถ้ำราชครู โดยมีทั้งชาวไทยและชาวไทใหญ่ชื่นชมบารมีเป็นจำนวนมาก และจากเหตุการณ์นี้ทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์มากมายเกี่ยวกับแนวปฏิบัติของท่านและความเหมาะสมตามหลักพระพุทธศาสนาหรือไม่ แต่ผู้วิจัยก็ยังมองว่า ถือเป็นการปรากฏการณ์ที่ทำให้ชาวพุทธมีการตื่นตัวและหันมาสนใจ ในการปฏิบัติตามแนวทางพระพุทธศาสนา และมีการศึกษาพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น ดังที่นายลือ แปงอ้าย ศรัทธาวัตรทุ่งหลวง ชาวบ้านในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่กล่าวว่า เมื่อเวลาที่ชาวบ้านทราบข่าวว่าท่านจะเดินทางมาที่วัดหรือหมู่บ้านใกล้ ก็จะเตรียมตัวต้อนรับท่านด้วยการจัดให้มีการปฏิบัติวิปัสสนาในวัดของหมู่บ้าน เพื่อเป็นสิริมงคลตามบารมีของท่าน สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของนายสงวน วงศ์สมผู้ใหญ่บ้านเวียงแก้ว หมู่ 5 อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ว่า เมื่อพระครูบากลับมาจากพรรษาหรือจำวัดที่วัดพระครูบา ก็จะมีการจัดกิจกรรมปฏิบัติวิปัสสนาตลอด บางที 3 วัน 3 คืน หรือ 7 วัน 7 คืน (สุนทร ชัยมณี, 2564 : สัมภาษณ์)

ครูบาบุญชุ่มถือว่าเป็นบุคคลสำคัญอีกท่านหนึ่ง ซึ่งในทางภาคเหนือล้านนานั้นมักจะรู้จักชื่อเสียงของท่านในด้านการเผยแผ่และการสร้างศาสนสถานตามที่ต่างๆ ทั้งในปะต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ แต่ในเรื่องของอิทธิพลของท่านที่มีต่อการศึกษานั้นถือว่ามีน้อยมากเนื่องจากคุณลักษณะเฉพาะของท่านนั้นจะมุ่งไปในแนวทางของการปฏิบัติวิปัสสนาคือ เน้นเรื่องการปฏิบัติเป็นหลัก แต่กระนั้นเมื่อพิจารณาจากข้อมูลบางส่วนจากประวัติของท่านในบทที่ผ่านมาพบว่าท่านนั้นเกิดในครอบครัวที่ยากจน จึงมีความเพียรพยายามในการขวนขวายศึกษามาก และได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาในพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง และออกปฏิบัติตามครูบาอาจารย์ จนพัฒนาตัวเองไปสู่วิถิแห่งครูบา จึงถือว่าท่าน มีอิทธิพลต่อการศึกษาด้วยการเป็นบุคคลตัวอย่างในการใช้หลักธรรมเพื่อเพียรในการศึกษาหาความรู้ โดยเฉพาะความรู้และการศึกษาหาแนวทางในการปฏิบัติและเผยแผ่และถ้าหากพูดถึงโดยทางอ้อมนั้น การที่ท่านดำเนินตามแนวทางของครูบา ก็เป็นที่มาแห่งการศึกษาพระพุทธศาสนาในล้านนาของไทยได้เช่นกัน(ทัศนีย์เจน วิถีสุข, 2554 : 94)

ดังนั้นผู้วิจัยต้องการศึกษาเกี่ยวกับ เทคนิคและกลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครู
บาบุญชุ่ม ญาณสํวโร เพื่อเป็นการศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการและหลักพุทธธรรม
ที่ได้อบรมสั่งสอนพระสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา สืบต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเทคนิคและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร
2. เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของพระครูบาบุญชุ่ม
ญาณสํวโร
3. เพื่อวิเคราะห์กลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร

การทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยเรื่องศึกษาเทคนิคและวิธีการเทคนิคและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูบา
บุญชุ่ม ญาณสํวโร โดยได้ทบทวนวรรณกรรมดังนี้คือ

1) พระครูวิจิตรธรรมโกศล (2527 : 126) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของความเป็นนักเผยแผ่ว่า
เป็นการเอาความรู้เอาแสงสว่างหรือเอาธรรมะไปแนะนำ เขาที่เรียกว่า “ชี้ทางบรรเทาทุกข์ชี้สุข
เกษมสานต์ชี้ทางพระนฤพานอันพ้นโสภะโยคภัย” การจะไปจุติวิญญูณของชาวบ้านจะต้อง ศึกษา
สื่อสารหลักการให้เข้าใจนักเผยแผ่ต้องมีข้อมูลประกอบโดยอาศัยหลักสูตรแห่งความสำเร็จ คือ 1) ต้อง
มีคำคมชนิด 2) ต้องมีสุภาษิตน้อย 3) ให้ร้อยต้องมีคำกลอน 4) ไม่ถ่วงนอนต้องมีคำขำขัน

2) รวีวรรณ เทนิสสระ (2543 : 23) ได้อธิบายในเรื่อง กระบวนการติดต่อสื่อสาร การ
สื่อสาร (communication) คือ กระบวนการในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมหรือใน
กลุ่ม เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดเวลาระหว่างผู้เกี่ยวข้อง โดยตั้งใจ (รู้ตัว) และไม่ตั้งใจ (ไม่รู้ตัว)
และโดยที่แต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องจะเป็นทั้งผู้ส่งสารและรับสารไปด้วยกัน และในเวลาเดียวกัน ใน
ลักษณะการสื่อสารแบบสองทาง (two-way Communication) เช่น ครูในฐานะผู้ส่งสารพูดกับ
นักเรียนเป็นรายบุคคล หรือกับทั้งห้อง เป็นการสื่อสารความคิดของครูแก่นักเรียน ขณะเดียวกันครูก็
เป็นผู้รับสารที่นักเรียนส่งกลับมาในรูปของสีหน้า แววตา ท่าทาง หรือคำพูด ที่สะท้อนถึงความคิด
และความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อครู ผู้สื่อสารที่ดีจึงต้องเป็นทั้งผู้ส่งสารที่ดี และผู้รับสารที่ดีในเวลา
เดียวกันกระบวนการสื่อสาร : กระบวนการสื่อสารมีหลายรูปแบบ ที่ใช้บ่อยได้แก่การสื่อสารโดยใช้

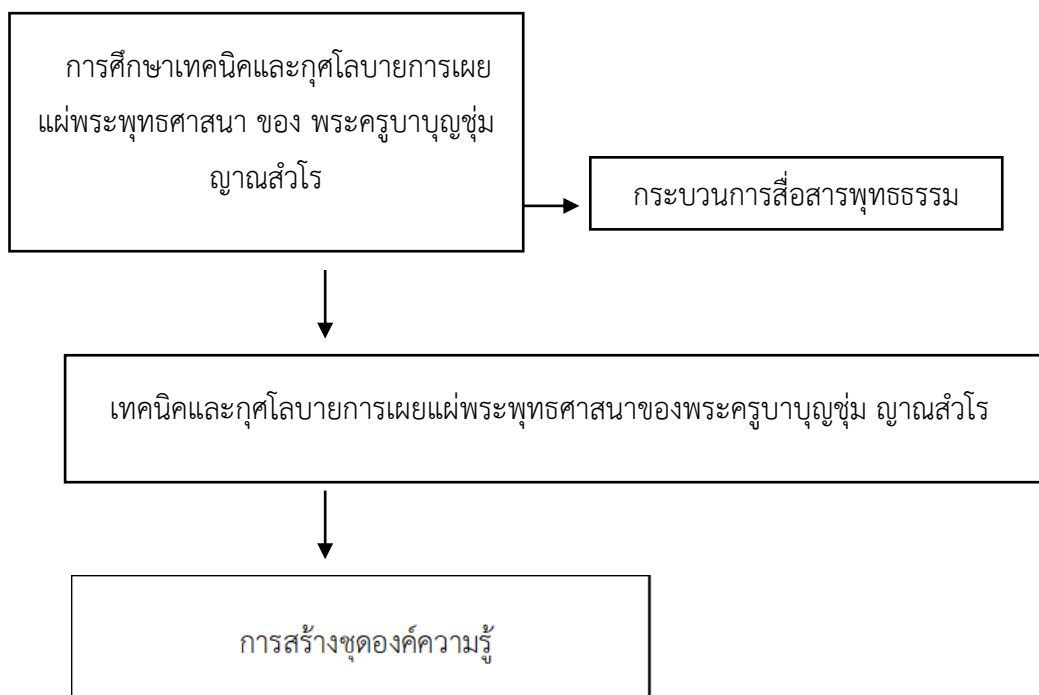
เสียง (Voice Communication) เช่น การพูด การร้องเพลง การอุทาน การพูด (Verbal Communication) เป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารโดยเสียง กระบวนการสื่อสารอีกแบบ ที่ใช้มาก และสำคัญ กว่าการใช้เสียงคือการสื่อสารด้วยภาษากาย (Physical or non-verbal Communication) เช่น การแสดงสีหน้า ท่าทาง การเคลื่อนไหวร่างกาย การวางระยะห่างระหว่างบุคคล เป็นต้น วิธีการสื่อสารด้วยภาษากายเหล่านี้ สามารถสะท้อนความคิดและความรู้สึกภายในของ ผู้ส่งสารได้อย่างเที่ยงตรงกว่าการใช้คำพูด

3) พิสิฐ เจริญสุข,(2539) ได้กล่าวถึงวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่มีประสิทธิผลโดย สรุปมี อยู่ 2 วิธี คือ 1) การเผยแผ่ทางกายได้แก่การปฏิบัติให้ดูเป็นแบบอย่างเวลาเย็นเดินนุ่งนอน เป็นไปด้วย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยมีสติสำรวมระมัดระวัง แสดงท่าทางของผู้สงบเยือกเย็น 2) เผยแผ่ทาง วาจาได้แก่พูดธรรมะให้ผู้อื่นฟังด้วยวิธีที่เรียกว่าบรรยายปาฐกถาธรรม แสดงธรรมที่เรียกว่า ธรรมกถึก แปลว่า ผู้กล่าวธรรมผู้สอนธรรมแสดงให้ผู้อื่นฟังอย่างมีศิลปะ

4) พระสมชาย ธมฺมสโร (2555) ได้ทำงานวิทยานิพนธ์เรื่อง ศึกษาบทบาท พระครูบาศรีวิชัย สิริวิชัย ในฐานะนักบุญแห่งล้านนา : กรณีศึกษาการบูรณะปฏิสังขรณ์ศาสนสถานในล้านนา ผลการวิจัยพบว่า พระครูบาศรีวิชัย สิริวิชัยโย ท่านมีบทบาทบอกรับประธานในการอุทิศตนเพื่อ พระพุทธศาสนา และถือนั่นอยู่ในวิถีแห่งธรรมอย่างแน่วแน่มั่นคง นับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2444 ได้ สร้างศรัทธาจากธรรมะปฏิบัติของท่าน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่พุทธบริษัทและพระเณรทั่วไป ด้วยความ มั่นคงในการบำเพ็ญสมณะวิปัสสนากัมมัฏฐาน จนเป็นที่เรื่องลือสักระทั่วไปในหมู่ชาวล้านนา กอบ กับช่วงเวลา ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2442 เป็นต้นมา ได้มีการยกเลิกหัวเมืองประเทศราชล้านนา เพื่อรวม เป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรสยาม ย่อมเป็นที่เข้าใจว่าพุทธศาสนาคือเครื่อง พ้นทุกข์จุนใจใจของ ชาวล้านนากำลังเสียขวัญกำลังใจ ดูเหมือนว่าในยามนั้นพระครูบาศรีวิชัย จะเป็นศูนย์รวมความ เลื่อมใสศรัทธาของล้านนาเอาไว้ได้ ดังปรากฏเป็นรูปธรรมชัดเจนจากจำนวนวัดกว่าหนึ่งร้อยแห่ง ที่ ได้รับการบูรณะในช่วงเวลานั้น เรื่อยมาจนถึงปีพุทธศักราช 2477

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดดังนี้คือ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

กระบวนการวิจัยเรื่อง การศึกษาเทคนิคและกลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร สามารถสรุปได้ดังนี้คือ

1. ศึกษารวบรวมเอกสารแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลยุทธ์ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพุทธจิตวิทยา ประวัติและความเป็นมาของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร เทคนิคและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในการเผยแผ่

พระพุทธศาสนา ของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร กุศโลบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร ไปใช้ในการเผยแผ่และใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

2. เก็บรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงเพื่อให้เห็นถึงรูปแบบและกระบวนการพัฒนางานวิจัย โดยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key Informants) จากการมีส่วนร่วมของหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อสรุปประเด็นการนำไปสู่การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

3. สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนา ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประเพณีและวัฒนธรรม ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยี ปรากฏท้องถิ่น ผู้นำชุมชน เพื่อระดมแนวคิด มุมมองที่มีผลต่อการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และนำไปสู่การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อให้ได้มาซึ่งเทคนิคและกุศโลบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของ พระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้คือ

- 3.1 ศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3.2 ลงพื้นที่สำรวจข้อมูล
- 3.3 ประชุมสนทนากลุ่มย่อย
- 3.4 วิเคราะห์ข้อมูลทั้งจากเอกสาร และ จากการประชุมกลุ่มย่อย
- 3.5 สรุปผลการวิจัย
- 3.6 นำเสนอผลการวิจัย

4. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการเอกสารและการสัมภาษณ์ เพื่อนำไปสู่การประมวลผลข้อมูล และศึกษาเชิงความสัมพันธ์ถึงมุมมองของ เทคนิคและกุศโลบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร ซึ่งเก็บรวบรวมจากแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนา ปรากฏท้องถิ่น ผู้นำชุมชน

5. สรุปผลการวิจัยที่ได้คือ

ก. มีเทคนิคและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร

ข. มีหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร

ค. มีกลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร ไปใช้ในการเผยแผ่และใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

6. นำเสนอผลงานวิจัย ทั้งในระดับชาติ

ผลการวิจัย

1) เทคนิคและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร พบว่ามีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาผ่านทางวิปัสสนากรรมฐาน เช่น การสอนแนวปฏิบัติผ่านทางโซเชียลมีเดีย ธรรมะจากถ้ำ แนวทางการใช้ชีวิตในสภาพปัจจุบัน การแสดงพระธรรมเทศนาในเรื่อง ไตรลักษณ์ ลักษณะที่เหมือนกัน หรือสิ่งที่มีประจำอยู่ในตัวของสังขารทั้งปวง ได้แก่ 1. อนิจจตา(อนิจจัง) - ความไม่เที่ยง ความไม่คงที่ ความไม่ยั่งยืน ภาวะที่เกิดขึ้นแล้วเสื่อมและสลายไป 2. ทุกขตา (ทุกข์) - ความไม่ทุกข์ ภาวะที่ถูกบีบคั้นด้วยการเกิดขึ้นและสลายตัว ภาวะที่กดดัน ผืนและขัดแย้งอยู่ในตัว เพราะปัจจัยที่ปรุงแต่งให้มีสภาพเป็นอย่างนั้นเปลี่ยนแปลงไป จะทำให้คงอยู่ในสภาพนั้นไม่ได้ ภาวะที่ไม่สมบูรณ์มีความบกพร่องอยู่ในตัว 3. อนัตตตา (อนัตตา) - ความเป็นอนัตตา ความไม่ใช่ตัวตน ความไม่มีตัวตนที่แท้จริงของมันเอง ไม่ใช่ของใคร ไม่อยู่ในอำนาจควบคุมของใคร และเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ธรรมนิยา คือกฎธรรมดาหรือข้อกำหนดที่แน่นอนของสังขาร การสร้างศาสนาทายาท สร้างศาสนาวัตถุ และจัดตั้งสาธารณะสงเคราะห์ เช่น มูลนิธิพระครูบาบุญชุ่ม

2) หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร ประกอบไปด้วย พรหมวิหาร 4 หมายถึงเป็นหลักธรรมประจำใจเพื่อให้ตนดำรงชีวิตได้อย่างประเสริฐ และบริสุทธิ์เฉกเช่นพรหม บุญกิริยาวัตถุ 10 หมายถึง ที่ตั้งแห่งการทำบุญ ทางแห่งการทำความดี 10 ประการ เบญจศีล อริยสัจ 4 แปลว่า ความจริงอันประเสริฐ สิกขา 3 ข้อสำหรับศึกษา การฝึกฝนอบรมตนในเรื่องที่พึงศึกษา สติปัฏฐาน 4 ขั้น 5 สังคหวัตถุ 4 ขรวาธรรม อภิญญา นิพพาน โพธิปักชยธรรม หมายถึง ธรรมอันเป็นฝักฝ่ายแห่งความตรัสรู้ คือ เกื้อกูลแก่การตรัสรู้ เกื้อหนุนแก่ อริยมรรค มี 37 ประการคือ สติปัฏฐาน 4 สัมมัปปธาน 4 อิทธิบาท 4 อินทรีย์ 5 พละ 5 โพชฌงค์ 7 มรรคมรรค 8 ธรรมะ เป็นสิ่งที่เราทุกคน พึงศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ให้เข้าใจ แม้เพียงทีละเล็กละน้อย ท่านสอนไม่ให้ยึดติดกับ ทิฐิ ความเห็น ความเชื่อส่วนตัว แล้วขัดแย้งกัน แต่ให้เข้าใจเอง รู้เอง ประจักษ์ความจริงเอง

3) กุศโลบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสวโร ประกอบไปด้วย
เน้นการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวสติปัฏฐาน 4 ได้แก่ กายานุปัสสนา สติปัฏฐาน การมีสติ
ไม่ลืมว่ากายเป็นแค่ที่รวมของธาตุ 4 ได้แก่ ดิน น้ำ ลม ไฟมาประชุมรวมกันเป็นร่างกาย ไม่มองกาย
ด้วยความเป็นคน สัตว์ เรา เขา แต่มองแยกเป็น รูปธรรมหนึ่งๆ อาศัยเหตุปัจจัยมากมายเกิดขึ้นเป็น
วงจรปฏิจจสมุปบาท ก็จะเห็นความเกิดดับ และเห็นว่ากายล้วนไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และเป็นอนัตตา
เวทนานุปัสสนา สติปัฏฐาน การมีสติไม่ลืมว่าเวทนา, ทั้งสุข ทุกข์ อุเบกขา มีและไม่มีอาโมกข์ ล้วนเป็น
นามธรรมอย่างหนึ่ง ไม่มองเวทนาด้วยความเป็นคน สัตว์ เรา เขา แต่มองแยกเป็นแค่นามธรรมที่อาศัย
เหตุปัจจัยมากมายเกิดขึ้นเป็นวงจรปฏิจจสมุปบาท ก็จะเห็นความเกิดดับ และเห็นว่าเวทนาล้วนไม่
เที่ยง เป็นทุกข์ และเป็นอนัตตา จิตตานุปัสสนา สติปัฏฐาน การมีสติไม่ลืมว่าจิตมีเหตุใกล้คือเจตสิก
มากมายเป็นปัจจัยให้เกิดอยู่ ไม่มองจิตด้วยความเป็นคน สัตว์ เรา เขา คือไม่มองว่าเรากำลังคิด เรา
กำลังโกรธ หรือเรากำลังเหม่อลอย แต่มองแยกเป็นนามธรรมอย่างหนึ่ง ที่อาศัยเหตุปัจจัยมากมาย
เกิดขึ้นเป็นวงจรปฏิจจสมุปบาท ก็จะเห็นความเกิดดับ และเห็นว่าจิตล้วนไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และเป็น
อนัตตา ธรรมานุปัสสนา สติปัฏฐาน การมีสติไม่ลืมว่าโลกียธรรมทั้งปวงเกิดจากเหตุปัจจัยมากมาย ไม่
มองด้วยความเป็นคน สัตว์ เรา เขา แต่มองเป็นรูปธรรมและนามธรรม ที่อาศัยเหตุปัจจัยมากมาย
เกิดขึ้นเป็นวงจรปฏิจจสมุปบาทก็จะเห็นความเกิดดับ และเห็นว่าธรรมที่เกิดจากเหตุปัจจัยล้วนไม่
เที่ยง เป็นทุกข์ และเป็นอนัตตา เป็นหลักปฏิบัติให้ถึงความหลุดพ้น คือพระนิพพาน ผู้วิจัยได้เข้า
สัมภาษณ์พระพุทธิญาณมุนี เจ้าคณะจังหวัดเชียงราย ได้ข้อสรุปว่า พระครูบาบุญชุ่ม ญาณสวโรท่าน
เน้นการปฏิบัติเป็นหลัก และออกปฏิบัติตามครูบาอาจารย์จนพัฒนาตนเองไปสู่วิถีสอนครูบา จึงถือว่า
ท่านมีอิทธิพลต่อการศึกษา ด้วยการเป็นบุคคลตัวอย่างในการใช้หลักธรรม โดยเฉพาะความรู้และ
การศึกษาหาแนวทางในการปฏิบัติ และการเผยแผ่ ถ้าหากพูดถึงโดยทางอ้อมนั้นการที่ท่านดำเนินตาม
แนวทางของครูบา ก็เป็นที่มาแห่งการศึกษาพระพุทธศาสนาในล้านนาของไทยได้เช่นกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเทคนิคและกุศโลบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของ พระครูบาบุญ
ชุ่ม ญาณสวโร พบว่า ครูบาบุญชุ่ม ญาณสวโร มีหลักสำคัญที่ใช้ยึดถือปฏิบัติเป็นแนวทางในการสร้าง
สังคมที่ดี ให้ผู้คนเกิดศีลธรรม มีเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้ปฏิบัติดี นับเป็นพระสงฆ์ที่ได้เจริญรอยตาม

คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และได้ทุ่มเทเสียสละ ให้กับงานพระพุทธศาสนา สงเคราะห์ชุมชนมาตลอด
ระยะเวลาอันยาวนาน ปรากฏผลงานให้เห็นเป็นประจักษ์จำนวนมาก ด้านต่าง ๆ เช่น ด้านคำสอน
ด้านการปฏิบัติ การเผยแพร่ และการพัฒนา ส่วนใหญ่แล้วจะเน้นคำสอน กล่าวคือ หลักศีล 5
หลักสังคหวัตถุ 4 พรหมวิหารธรรม 4 หลักขันติธรรม เป็นแนวทางอบรมสั่งสอนควบคู่ไปกับการในการ
ปฏิบัติ ตามแนวทางพระพุทธศาสนา เป็นดัง เข็มทิศ นำทางชีวิตสู่ความเจริญ อันเป็นแนวทางในการ
สั่งสอนและปฏิบัติของครูบาบุญชุ่ม ญาณสวโร

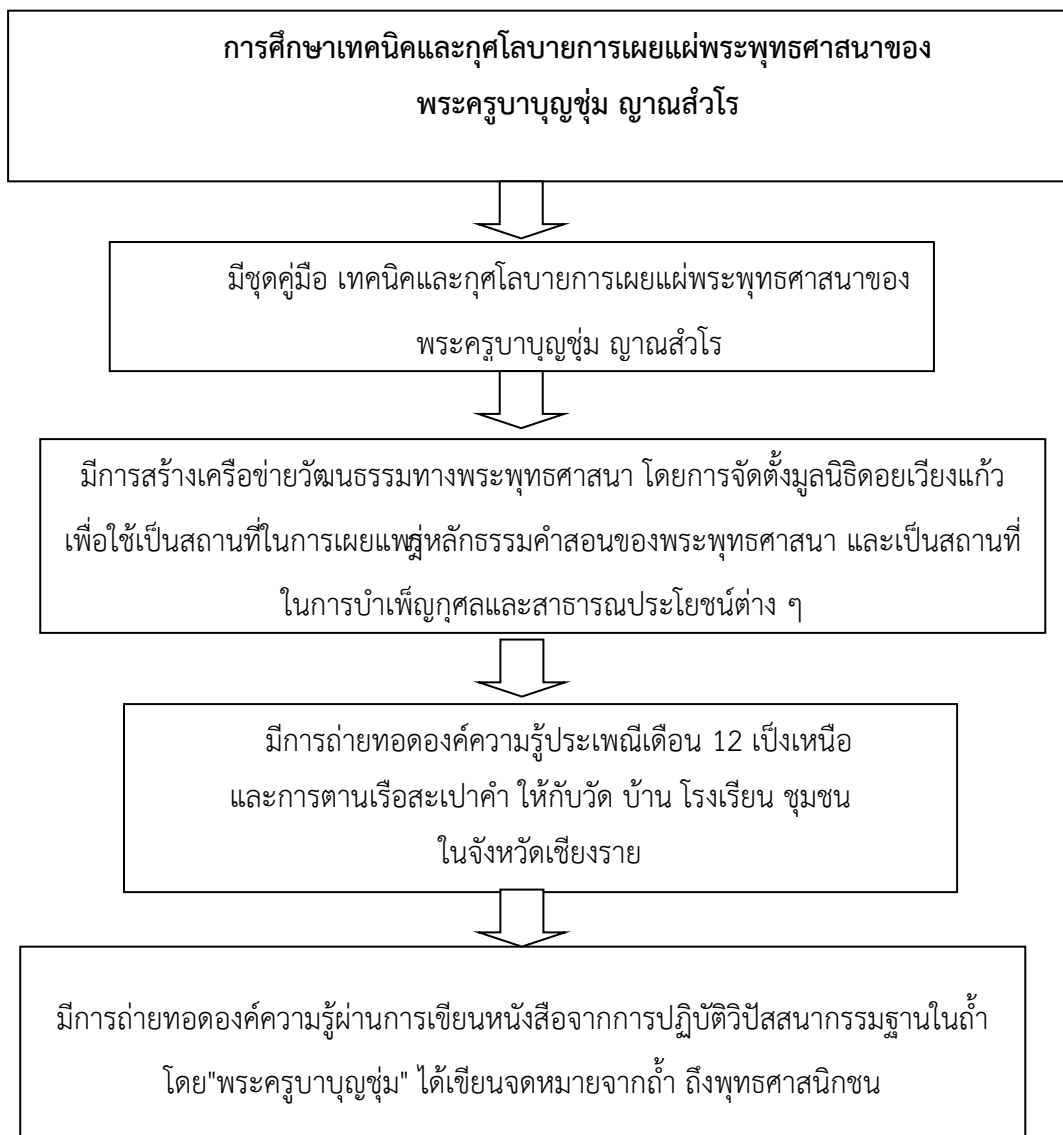
สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ โสภา ชานะมูล,(2533). เรื่อง “ครูบาศรีวิชัย “ตนบุญ” แห่ง
ล้านนา พ.ศ.2421 – 2481 ผลการวิจัยพบว่า พระครูบาศรีวิชัย ตนบุญหรือนักบุญในล้านนา ในทาง
พระพุทธศาสนาเกิดจากความ เชื่อว่าพระพุทธศาสนาเสื่อมลงในรอบ 5,000 ปี ดังนั้นในช่วงระยะเวลาดังกล่าวจะปรากฏ “ตนบุญ” ขึ้น เพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนา “ตนบุญ” ในที่นี้จึงหมายถึงพระสงฆ์ที่มีบุคลิกลักษณะพิเศษ เช่น เป็น บรรพชิตที่เคร่งครัดในศีลจรรย์วัตร ก่อให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาแก่สาธุชนทั้งหลาย ฉะนั้น จะพบว่า จาริตความเชื่อเหล่านี้ยังคงสืบเนื่องอยู่ในสังคมล้านนาเพื่อเป็นการส่งเสริมแนวคิดการหลักคำสอนและ หลักปฏิบัติ แก่คณะสงฆ์รวมถึงพุทธศาสนิกชน หรือหน่วยงานองค์กรต่างสอดคล้องกับ การศึกษาวิจัย เรื่อง “ศึกษาความสัมพันธ์ของขันติกับการรักษาศีล 5 ในพระพุทธศาสนา” ผลการวิจัย พบว่า การ รักษาศีล 5 ในแง่ที่เป็นวินัย บุคคลสามารถนำขันติที่เป็นคุณธรรม สนับสนุนให้การดำรงชีวิตประจำวัน บรรลุเป้าหมายมาสนับสนุนการรักษาศีล 5 เพื่อเพียรระวังไม่ให้โลภะ โทสะ โมหะ เกิดขึ้นภายในจิตใจ และขันติย่อมสกัดกั้นมิให้บุคคลล่วงละเมิดศีล 5 อีกด้วย หลังจากนั้นบุคคลสามารถนำหลักธรรมอื่นมา สนับสนุนเพื่อเว้นจากการล่วงละเมิด ศีล 5 เช่น ปัญญา สติสัมปชัญญะ หิริโอตตปปะ ขันติโสรัจจะ การรักษาศีล 5 ในแง่ที่เป็นธรรม บุคคลสามารถนำขันติทั้งที่เป็นคุณธรรมสนับสนุนให้การ ดำรงชีวิตประจำวันบรรลุเป้าหมาย และคุณธรรมส่งเสริมความประพฤติเพื่อการพัฒนาตนไปสู่ความดี งามมาส่งเสริมการรักษาศีล 5 ให้สมบูรณ์ทั้งวินัยและธรรม ยิ่งกว่านั้นบุคคลสามารถนำหลักธรรมอื่น มาส่งเสริมการรักษาศีล 5 ให้สมบูรณ์ เช่น เบญจธรรม ขรവാธธรรม จนกระทั่งบุคคลสามารถนำขันติ ที่เป็นคุณธรรมส่งเสริมความประพฤติเพื่อการพัฒนาตนไปสู่ความดีงามมาส่งเสริมหลักธรรมอื่น เช่น ทศบารมี ไตรสิกขา เพื่อพัฒนาศีล 5 ไปสู่ความประพฤติอย่างสูงสำหรับผู้รักษาศีล 5 ในแง่ที่เป็นวินัย ในสังคมไทย บุคคลสามารถนำขันติมาประพฤติดีเพื่ออดทนอดกลั้นต่อกระแสแห่งโลภะ โทสะ โมหะ ที่ เกิดขึ้นอันอาจทำให้ล่วงละเมิดศีล 5 จากนั้น

บุคคลจึงนำหลักธรรมอื่นมาสนับสนุนเพื่อเว้นจากการล่วง ละเมิดศีล 5 และสำหรับผู้รักษาศีล 5 ในแง่ที่เป็นธรรมในสังคมไทย บุคคลสามารถนำขันติมาประพบัติ เพื่ออดทนอดกลั้น ละทำลายโลภะ โทสะ โมหะ อันจะส่งผลให้บุคคลเว้นขาดจากการประพบัติล่วง ละเมิด ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ พร้อมกับความดีงามของบุคคลที่เจริญขึ้นภายในจิตใจในที่สุด การรักษาศีล 5 ย่อมสมบูรณ์ทั้งวินัย และธรรม

สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิษฐ์ นาสี,(2560 : 49) เรื่อง “ครูบาสมัยใหม่ คุณค่าแบบล้านนา สู่ผู้เชื่อถือศรัทธาในระดับสากล) ผลการวิจัยพบว่า ครูบามีความสำคัญในโลกพุทธศาสนาล้านนา มาตั้งแต่อดีต ครูบากลับมามีความสำคัญในโลกพุทธศาสนาของสังคมไทยอีกครั้ง โดยเฉพาะในช่วงสาม ทศวรรษ ที่ผ่านมา อย่างไรก็ตามการเฟื่องฟูของครูบาสมัยใหม่ในภาคเหนือและการขยายตัวของกลุ่ม ผู้เชื่อถือ ศรัทธาในระดับนานาชาติ ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงการหวนกลับไปยึดถือจารีตพุทธศาสนาแบบ ดั้งเดิม หรือเป็นความต่อเนื่องทางประวัติศาสตร์ แต่กลับสะท้อนการเปลี่ยนแปลงสำคัญที่เกิดขึ้นใน สังคมพุทธร่วมสมัยทั้งในระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระดับโลกครูบาสมัยใหม่เกี่ยวข้องกับความ เชื่อและการปฏิบัติที่แตกต่างหลากหลาย ทั้งนี้เพื่อปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและ วัฒนธรรม และตอบสนองต่อความคาดหวังที่หลากหลายของผู้คน ผู้เขียนได้ค้นคว้าทางเอกสารและ ข้อมูลภาคสนามระหว่าง 2557-2559 เรื่อง “ครูบาสมัยใหม่” คุณค่าแบบล้านนา สู่ผู้เชื่อถือศรัทธาใน ระดับสากล

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย มีดังนี้คือ

สรุป

พระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร ไม่ว่าท่านจะเดินทางไปที่ไหนท่านมีเทคนิคและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยการนำประชาชนมีการสวดมนต์เจริญภาวนาแสดงพระธรรมเทศนา ในเรื่องไตรลักษณ์ อริยสัจ 4 ศีล 5 พรหมวิหาร แม่เมตตา ในขณะเดียวกันท่านก็จะสอนให้ไม่ประมาทในชีวิตให้เห็นถึงความไม่เที่ยงของสังขาร การสอนวิปัสสนากรรมฐาน เช่น การสอนแนวปฏิบัติผ่านทางโซเชียลมีเดีย และธรรมะจากถ้ำ ถึงแม้ท่านจะปฏิบัติธรรมก็ตาม ยังมีความห่วงใยประชาชนท่านให้แนวทางการใช้ชีวิตโดยให้ทุกคนมีสติในสภาพปัญหาปัจจุบัน ให้รอดพ้นจากวิกฤตการณ์โรคระบาดโควิด 19 สร้างศาสนทายาทและศาสนวัตถุ และยังให้ทุนการศึกษา แก่เด็ก พระสงฆ์-สามเณร และทุนสัมมาชีพแก่ประชาชน ไม่เลือกชั้นวรรณะ สร้างศาสนวัตถุตามสถานที่ต่างๆ ตามที่ท่านได้จาริกไปและจัดตั้งสาธารณะสงเคราะห์ โดยจัดตั้งมูลนิธิดอยเวียงแก้ว หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร ประกอบไปด้วย พรหมวิหาร 4 บุญกิริยาวัตถุ 10 อริยสัจ 4 สติปัฏฐาน 4 อิทธิบาท 4 พละ 5 อินทรีย์ 5 โพธิปักขิยธรรม โพชฌงค์ 7 มรรค 8 . พระครูบาฯ มุ่งเน้นการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวสติปัฏฐาน 4 เพื่อให้ทุกคนได้เข้าถึงหลักการใช้ชีวิตอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ก. ควรมีการนำกุศโลบายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร ไปใช้ในการเผยแผ่และใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ข. ควรมีการใช้เทคนิคและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสํวโร ไปสร้างเป็นสื่อทัศน์ และ สื่อวิดีโอ เพื่อให้อนุชนคนรุ่นหลังได้ทำการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบองค์ความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระครูบาบุญชุ่ม ญาณสวโร ประกอบไปด้วย เน้นการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การสร้างทานบารมี รักษาศีล การเจริญภาวนา การสวดมนต์ การแผ่เมตตา และการเล่านิทานธรรมบท

References

- ขวัญชีวัน บัวแดง.(2558). เชียงใหม่ : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พระครูวิจิตรธรรมโกศล.(2537). นิทานสนุกปลูกใจ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลียงเชียง .
- พระสมชาย ธมมสาโร(2555). “ศึกษาบทบาทพระครูบาตรวิชัย สิริวิชัย ในฐานะนักบุญล้านนา กรณีศึกษาการบูรณะปฏิสังขรณ์ศาสนสถานในล้านนา”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิสิฐ เจริญสุข. (2539). คู่มือการเผยแผ่พระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร กรมการศาสนา.
- พิสิฐ นาสี.(2561). “ครูบาสมัยใหม่” คุณค่าแบบล้านนา สู่ผู้เชื่อถือศรัทธาในระดับสากล. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่.
- โสภา ชานะมูล.(2533). ครูบาตรวิชัย ตนบุญ แห่งล้านนา (พ.ศ 2421-2481). กรุงเทพมหานคร : ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.